

Sygn. akt II Ca 15/14

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Białymstoku II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Wołosowicz
Sędziowie:	SSO Barbara Puchalska SSO Bogusław Suter
Protokolant:	sekr. sądowy Ewa Bagieńska

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2014 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z wniosku K. W.

z udziałem J. K. (1), L. K., M. R. (1), K. R., M. L., A. W., T. K., M. W. i J. W.

o stwierdzenie nabycia spadku w zakresie gospodarstwa rolnego

na skutek apelacji wnioskodawczyni

od postanowienia Sądu Rejonowego w Sokółce

z dnia 3 października 2013 r. sygn. akt I Ns 4051/13

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Sokółce pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za instancję odwoławczą.

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni K. W. wniosła o stwierdzenie nabycia spadku w postaci gospodarstwa rolnego na podstawie ustawy po E. K. z d. W., córce A. i A. z d. (...) G. zmarłej dnia (...) roku w P., ostatnio stale zamieszkałej w P. oraz stwierdzenia nabycia spadku w części dotyczącej gospodarstwa rolnego po zmarłych spadkobiercach (dzieciach) E. H. K. i M. R. (2).

Uczestniczka postępowania J. W. wniosła o oddalenie wniosku o stwierdzenie nabycia spadku w postaci gospodarstwa rolnego.

Następnie, wnioskodawczyni dokonała modyfikacji wniosku stwierdzając, że na podstawie art. 679 k.p.c. wniosła o zmianę lub uchylenie dotychczasowych postanowień Sądu Rejonowego w Sokółce w sprawach sygn. akt I Ns 239/93,

I Ns 663/07, I Ns 243/12 wskazując na zmianę zaistniałej sytuacji w postaci otrzymania postanowienia Wojewody (...) z dnia (...) roku, w którym to stwierdzono, że zespół pałacowo – parkowy w P. nie podlegał działaniu art. 2 ust. 1 lit. e (...) Komitetu (...) z dnia 6 września 1944 roku o przeprowadzeniu reformy rolnej.

Uczestniczka postępowania J. W. wniosła o odrzucenie wniosku wskazując, że w sprawie zachodzi stan powagi rzeczy osądzonej.

Postanowieniem z dnia 3 października 2013 roku Sąd Rejonowy w Sokółce oddalił wniosek o odrzucenie wniosku (punkt I postanowienia); oddalił wniosek o zmianę stwierdzenia nabycia spadku po E. K. (punkt II postanowienia) i stwierdził, że zainteresowani ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie we własnym zakresie (punkt III postanowienia).

Z poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń wynikało, że postanowieniem z dnia 31 października 2008 roku Sąd Rejonowy w Sokółce, w sprawie sygn. akt I Ns 663/07 stwierdził, że spadek po E. K. na podstawie ustawy nabyli: córka L. B., córka H. K., córka W. K., syn P. K. i córka M. R. (3) po 1/5 części każde z nich. Postanowieniem tego Sądu z dnia 9 marca 2012 roku w sprawie sygn. akt I Ns 243/12 stwierdzono zaś, że spadek po H. K. na podstawie ustawy nabyło rodzeństwo: M. R. (3), W. K., L. B., bratanica Z. R. po 1/4 części każde z nich. Z dalszych ustaleń Sądu I instancji wynikało, że postanowieniem z dnia 22 września 1993 roku Sąd Rejonowy w Sokółce w sprawie I Ns 239/93 stwierdził, iż spadek po M. R. (3) na podstawie ustawy nabyli: córka Z. P. i córka J. K. (2) po 1/2 części każda z nich.

Przechodząc do rozważań w sprawie Sąd Rejonowy wyjaśnił, że postanowieniem z dnia 17 czerwca 2013 roku uznał się niewłaściwym w sprawach o stwierdzenie nabycia spadku po L. B. oraz Wierze K. i postanowił przekazać te sprawy Sądowi Rejonowemu w Krotoszynie jako właściwemu miejscowo do ich rozpoznania. Następnie, Sąd wyjaśnił, że zgodnie z art. LI ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku – Przepisy wprowadzające kodeks cywilny do spraw spadkowych stosuje się prawo obowiązujące w chwili śmierci spadkodawcy, o ile przepisy tego aktu nie stanowią inaczej. W odniesieniu do gospodarstw rolnych szczególne unormowania przewidziane zostały w artykułach: LV, LVI i LVIII Przepisów wprowadzających Kodeks cywilny. Sąd I instancji wskazał również na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 września 2007 roku, w sprawie P 21/06, w którym to Trybunał uznał wskazane wyżej przepisy art. LV, LVI i LVII Przepisów wprowadzających Kodeks cywilny za niezgodne z art. 2 i art. 64 ust. 1 i 2 w zw. z art. 21 ust. 1 i art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Powołując się na uzasadnienie tego wyroku Sąd I instancji wywiódł, że uznanie tych przepisów za niekonstytucyjne od określonego momentu czasowego – dnia 14 lutego 2001 roku - oznaczało, iż od tego dnia przepisy te nie mogły być już stosowane. Na tej podstawie Sąd Rejonowy uznał, że nie był władny orzekać na podstawie nieobowiązujących i uznanych za niezgodne z Konstytucją przepisów. W przekonaniu Sądu, przepisy materialnoprawne o dziedziczeniu gospodarstw rolnych – art. 1059 k.c. – utraciły moc w wyniku tego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.

Kontynuując, Sąd I instancji wskazał, że E. K. zmarła w dniu (...) roku, kiedy to na podstawie rozporządzenia z dnia 15 maja 1919 roku w przedmiocie prawa cywilnego i postępowania cywilnego na obszarach wschodnich podlegających Komisarzowi Generalnemu Ziemi Wschodnich obowiązywało prawo cywilne rosyjskie. Postanowienia zamieszczone w Tomie X cz. I Zводу Praw obowiązywały na ziemiach wschodnich – m.in. w powiecie (...), (...), (...) – aż do dnia 1 stycznia 1947 roku, kiedy to w życie wszedł dekret z dnia 11 października 1946 roku – Prawo rzeczowe. Sąd I instancji wskazał, że o szczególnych przypadkach dziedziczenia rozstrzygał przepis art. 1184 Zводу Praw Cesarstwa Rosyjskiego, który nie wskazywał na kwestię gospodarstwa rolnego jako szczególnego przypadku dziedziczenia. Następnie, Sąd Rejonowy zauważył, że H. K. zmarła w dniu (...) roku, kiedy obowiązywały przepisy dekretu z dnia 8 października 1946 roku Prawo spadkowe w zw. z art. LI ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku – Przepisy wprowadzające Kodeks cywilny. W tym akcie prawnym ustawodawca również nie przewidział szczególnych unormowań w zakresie dziedziczenia gospodarstwa rolnego. M. R. (3) zmarła w dniu (...) roku, kiedy kwestię dziedziczenia gospodarstwa rolnego regulował przepis art. 1059 k.c. w brzmieniu nadanym mu przez ustawę z dnia 26 marca 1982 roku i zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz uchyleniu ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych. Odnosząc

się dalej do dokonanej przez wnioskodawczynię modyfikacji wniosku o stwierdzenie nabycia spadku przez zmianę lub uchylenie dotychczasowych postanowień Sądu Rejonowego w Sokółce Sąd I instancji wskazał, że zgodnie z art. 679 § 1 k.p.c. kto był już uczestnikiem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku (tak jak wnioskodawczyni) może zainicjować postępowanie o zmianę prawomocnego postanowienia, jedynie w terminie 1 roku od dnia, w którym uzyskał możliwość wskazania podstawy uzasadniającej dokonanie zmiany postanowienia, jeżeli nie mógł jej powołać w trakcie postępowania spadkowego. Jako podstawę uzasadniającą uchylenie lub zmianę wskazanych postanowień wnioskodawczyni podała zmianę sytuacji wywołaną wydaniem przez Wojewodę (...) decyzji z dnia (...) roku wskazującej, że zespół pałacowo – parkowy w P. obejmujący działki oznaczone numerami geodezyjnymi (...) o łącznej powierzchni 2,68 ha nie podlegał działaniu art. 2 ust. 1 lit. e dekretu PKWN z dnia 6 września 1944 roku o przeprowadzeniu reformy rolnej. Wskazując na poczynione wyżej rozważania w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego Sąd Rejonowy oddalił wnioski o zmianę stwierdzenia nabycia spadku po E. K.. W jego ocenie, formuła tego orzeczenia wyłączała możliwość dokonywania ustaleń składu majątku w postaci gospodarstwa rolnego oraz kręgu osób uprawnionych do jego dziedziczenia. Analogicznej oceny Sąd dokonał w przedmiocie zmiany postanowienia wydanego w sprawie I Ns 234/12 o stwierdzenie nabycia spadku po H. K., skoro data otwarcia spadku przypadła tu na dzień (...) roku. Dokonując dalej oceny okoliczności związanych ze zmianą postanowienia w sprawie I Ns 239/93 o stwierdzenie spadku po M. R. (3) Sąd zauważył, że w dniu otwarcia spadku, tj. (...) roku w jego skład nie wchodziło gospodarstwo rolne.

Mając na względzie powyższe okoliczności, Sąd Rejonowy orzekł jak w punkcie II sentencji postanowienia. Sąd nie znalazł podstaw dla uwzględnienia wniosku J. W. o odrzucenie przedmiotowego wniosku, skoro brak było przesłanek do stwierdzenia występowania stanu powagi rzeczy osądzonej.

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego postanowienia wniosła wnioskodawczyni zaskarżając je w części, co do punktu II. Orzeczeniu zarzuciła:

I. naruszenie przepisów postępowania:

1. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie, a to dowolną i nieracjonalną, a nie swobodną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, co wyraziło się w szczególności poprzez brak jakiegokolwiek rozważenia materiału dowodowego (dokumentów) przedstawionych przez wnioskodawczynię wraz z wnioskiem inicjującym niniejsze postępowanie, a także na dalszym jego etapie;

2. art. 232 zd. drugie k.p.c., art. 670 k.p.c. i art. 677 k.p.c. poprzez brak jakiegokolwiek inicjatywny zmierzającej do właściwego wyjaśnienia i ustalenia stanu faktycznego niniejszej sprawy przy jednoczesnym (jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia) „uproszczonym” i pobieżnym potraktowaniu wniosków wnioskodawczyni;

3. art. 328 k.p.c. poprzez brak należytego uzasadnienia zaskarżonego postanowienia, w szczególności w zakresie dotyczącym zmiany postanowienia dotyczącego stwierdzenia nabycia spadku po M. R. (3) i kwestii istnienia w dacie otwarcia spadku gospodarstwa rolnego wchodzącego w skład masy spadkowej;

4. art. 679 § 1 – 3 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia wszystkich wniosków zgłoszonych w niniejszej sprawie przez wnioskodawczynię, a nie odnoszących się do postanowień Sądu Rejonowego w Sokółce w sprawach oznaczonych sygnaturami akt: I Ns 239/13, I Ns 663/07, I Ns 243/12

co miało wpływ na wynik sprawy;

2. naruszenie prawa materialnego:

1. art. 1058 k.c., art. 1059 k.c. (i następne) dotyczących dziedziczenia gospodarstw rolnych (w brzmieniu obowiązującym na mocy ustawy z dnia 26 marca 1982 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz uchyleniu ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych), a także w konsekwencji – odnośnie przepisów dotyczących definicji gospodarstwa rolnego, zaś w szczególności przepisów rozporządzenia z dnia 28 listopada 1964 roku w sprawie przenoszenia własności nieruchomości rolnych, znoszenia współwłasności takich nieruchomości oraz dziedziczenia gospodarstw rolnych (par. 1 pkt 1 i 3) poprzez błędne zastosowanie polegające w szczególności na przyjęciu, że brak prowadzenia produkcji rolnej jest równoważny z brakiem „gospodarstwa rolnego” w rozumieniu powyższych przepisów.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w zaskarżonej części i stwierdzenie, że zainteresowani ponoszą koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawczyni zasługuje na uwzględnienie w stopniu skutkującym uchyleciem postanowienia Sądu Rejonowego i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania.

W wyniku przeprowadzonej kontroli instancyjnej Sąd Okręgowy stwierdza, że zaskarżone rozstrzygnięcie zostało wydane bez rozpoznania istoty sprawy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego konsekwentnie prezentowane jest stanowisko, że do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy zaniechał on zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1998 roku, II CKN 897/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 22, z dnia 3 lutego 1999 roku, III CKN 151/98, Lex 519260, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2002 roku, I CKN 486/00, OSP 2003, nr 3, poz. 36, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 listopada 2007 roku, I PK 140/07, OSNP 2009, nr 1 – 2, poz. 2, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2011 roku, I UK 15/11, Lex 964457).

Przez pryzmat powyższego stwierdzić należy, że Sąd Rejonowy nie zbadał całokształtu okoliczności sprawy, ponieważ pozostając w mylnym przekonaniu o podstawie prawnej zgłoszonego wniosku, ograniczył się jedynie do wskazania przesłanek z art. 679 § 1 k.p.c. uznając, że wnioskodawczyni wniosła o zmianę postanowienia Sądu Rejonowego w Sokółce z dnia 31 października 2008 roku wydanego w sprawie I Ns 663/07 w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku po zmarłej E. K., postanowienia Sądu Rejonowego w Sokółce z dnia 9 marca 2007 roku wydanego w sprawie I Ns 243/12 w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku po zmarłej H. K. oraz postanowienia Sądu Rejonowego w Sokółce z dnia 22 września 1993 roku wydanego w sprawie I Ns 239/93 w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku po zmarłej M. R. (2). Co więcej, nie może przy tym ująć uwadze, że formułując sentencję zaskarżonego postanowienia Sąd I instancji również dopuścił się nieprawidłowości, bo abstrahując już od słuszności podstawy zaskarżonego rozstrzygnięcia, jej treść wskazuje, że Sąd ten rozpoznał sprawę wyłącznie w zakresie spadku po E. K., pomijając pozostałe wymienione we wniosku spadkodawczyni.

Analiza treści wniosku inicjującego postępowanie w niniejszej sprawie wskazuje, że Sąd I instancji zupełnie pominął podstawę prawną zgłoszonego żądania, jaką niewątpliwie jest przepis art. 677 § 3 k.p.c. w brzmieniu sprzed nowelizacji dokonanej ustawą z dnia

24 sierpnia 2007 roku o zmianie ustawy – Prawo o notariacie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 181, poz. 1287), zgodnie z którym jeżeli w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku nie orzeczono o dziedziczeniu gospodarstwa rolnego, to sąd wyda w tym przedmiocie postanowienie uzupełniające. Lektura pisemnych motywów zaskarżonego postanowienia wskazuje, że jest to efekt ze wszech miar błędnego poglądu Sądu Rejonowego, iż od dnia

14 lutego 2001 roku nie mogą być stosowane szczególne unormowania przewidziane w przepisach kodeksu cywilnego dotyczące dziedziczenia gospodarstw rolnych w odniesieniu do spadków otwartych przed dniem 14 lutego 2001 roku. Takie wadliwe stanowisko Sąd wywodzi z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 września 2007 roku, w sprawie P 21/06 stwierdzającego, że „art. LV, art. LVI i art. LVIII ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku – Przepisy wprowadzające kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 94, z 1974 r. Nr 24 poz. 142, z 1990 r. Nr 55, poz. 321, z 1994 r. Nr 85, poz. 388 oraz z 2003 r., Nr 49, poz. 408) w zakresie, w jakim odnoszą się do spraw spadkowych, w których wydanie orzeczenia następuje od

14 lutego 2001 r., czyli od dnia ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 31 stycznia 2001 r. (sygn. P. 4/99) w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, są niezgodne z art. 2 oraz z art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 21 ust. 1 i art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej” (vide: OTK-A 2007/8/96, Dz. U.2007/170/1205). Sąd Okręgowy stanowczo stwierdza, że pogląd ten jest chybiony i musi zostać poddany druzgocącej krytyce. Wyjaśnienia wymaga, że ustawą z dnia 24 sierpnia 2007 roku o zmianie ustawy – Prawo o notariacie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 181, poz. 1287) z przepisu art. 677 k.p.c. rzeczywiście wyeliminowano § 2 i 3, co istotnie jest wynikiem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 31 stycznia 2001 roku, P 4/99 (OTK 2001, nr 1, poz. 5), ale należy podkreślić, że zgodnie z art. 6 ust. 1 przywołanej ustawy - do spadków otwartych przed 14 lutego 2001 roku - ma zastosowanie przepis art. 677 k.p.c. w dotychczasowym brzmieniu. W wypadku więc, gdy w skład spadku wchodzi gospodarstwo rolne podlegające dziedziczeniu z ustawy, a spadek – jak w rozpoznawanej sprawie – został otwarty przed dniem 14 lutego 2001 roku - w treści postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku należy wymienić osobno spadkobierców dziedziczących to gospodarstwo zgodnie z art. 1059 k.c. oraz ich udziały. W takim wypadku, postanowienie powinno składać się z dwóch rozstrzygnięć – dotyczącego masy spadkowej jako całości i masy majątkowej stanowiącej gospodarstwo rolne, przy czym nie można orzec o dziedziczeniu gospodarstwa rolnego bez równoczesnego, ewentualnie (jak w rozpoznawanej sprawie) wcześniejszego orzeczenia o dziedziczeniu spadku w ogólności. Wyjaśnienia wymaga, że pominięcie z jakichkolwiek powodów przez sąd rejonowy w sentencji postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku orzeczenia o dziedziczeniu gospodarstwa rolnego stanowi w pierwszej kolejności podstawę zaskarżenia tego postanowienia. W razie uprawomocnienia się postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, tak jak w okolicznościach rozpoznawanej sprawy, wchodzi natomiast w rachubę wydanie odrębnego postanowienia uzupełniającego.

Przenosząc powyższe na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, że sposób sformułowania wniosku jednoznacznie wskazuje na to, że wnioskodawczyni domaga się stwierdzenia nabycia spadku w postaci gospodarstwa rolnego po zmarłych: E. K., H. K., M. R. (2) (oraz L. B. i Wierze K. z tym, że sprawę w tym zakresie postanowieniem z dnia 17 czerwca 2013 roku przekazano Sądowi Rejonowemu w Krotoszynie jako właściwemu miejscowo do jej rozpoznania). Należy bowiem zauważyć, że żadne z postanowień Sądu Rejonowego w Sokółce wydanych w sprawach: I Ns 239/93, I Ns 663/07 i I Ns 243/12, w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku po wskazanych wyżej zmarłych nie zawiera stwierdzenia, którzy ze spadkobierców M. R. (2), E. K. i H. K. dziedziczą wchodzące w skład spadku po nich gospodarstwo rolne. W tych okolicznościach, nie powinno budzić wątpliwości, że wnioskodawczyni oczekuje wydania w trybie art. 677 § 3 k.p.c. postanowienia uzupełniającego. Oceny tej nie zmienia nawet okoliczność, że w piśmie z dnia 20 czerwca 2013 roku zmodyfikowała ona pierwotny wniosek domagając się zmiany lub uchylenia dotychczasowych postanowień Sądu Rejonowego w Sokółce wydanych w sprawach: I Ns 239/93, I Ns 663/07 i I Ns 243/12, wprost wskazując na przepis art. 679 k.p.c. Sąd Okręgowy dostrzega bowiem, że od początku postępowania intencją wnioskodawczyni jest uzupełnienie postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku o rozstrzygnięcie w przedmiocie gospodarstwa rolnego, a nie jego zmiana czy uchylenie. W przekonaniu Sądu Odwoławczego, tego rodzaju rozbieżność jest jedynie wynikiem braku rozeznania zainteresowanej, co do właściwego sformułowania wniosku, a nie zmiany jego materialnej treści.

Tymczasem, kierując się literalnym brzmieniem zmodyfikowanego wniosku wnioskodawczyni Sąd Rejonowy, wskutek błędnej koncepcji prawnej rozstrzygnięcia sprawy w trybie art. 679 § 1 k.p.c., nie poczynił żadnych ustaleń faktycznych w celu jej merytorycznego rozpoznania i wydania postanowienia uzupełniającego na podstawie art. 677 § 3 k.p.c. w brzmieniu sprzed nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 24 sierpnia 2007 roku o zmianie ustawy – Prawo o notariacie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 181, poz. 1287). Brak jakichkolwiek ustaleń i oceny żądania w

świetle podnoszonych we wniosku przesłanek upoważnia więc do stwierdzenia, że Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy.

Procedując ponownie w sprawie Sąd Rejonowy powinien zatem pamiętać, że mimo iż postępowanie o stwierdzenia nabycia spadku wszczynane jest na wniosek osoby mającej w tym interes, to wymienienie w stwierdzeniu nabycia spadku osobno spadkobierców dziedziczących gospodarstwo rolne oraz ich udziałów w tym gospodarstwie nie jest zależne od treści wniosku osoby uprawnionej. Zgodnie bowiem z art. 670 § 2 k.p.c. w brzmieniu sprzed nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 24 sierpnia 2007 roku o zmianie ustawy – Prawo o notariacie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 181, poz. 1287) sąd z urzędu bada, czy w skład spadku wchodzi gospodarstwo rolne, a w razie pozytywnego ustalenia tej okoliczności wymienia w treści postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku spadkobierców dziedziczących to gospodarstwo oraz ich udziały w tym gospodarstwie. W takiej sprawie żądanie wniosku jest dla sądu wiążące tylko wtedy, gdy chodzi o określenie osoby spadkodawcy. Poza tym, niezależnie od żądania wnioskodawcy, sąd orzeka o nabyciu spadku jako całości, a więc również o nabyciu należącego do spadku gospodarstwa rolnego, przez te osoby, które w myśl przepisów prawa nabyły spadek oraz przynależne do niego gospodarstwo rolne (vide: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 1969 roku, III CZP 132/68, Lex 868).

W sprawie nie została rozpoznana istota sprawy, co z mocy art. 386 § 4 k.p.c. musiało skutkować uchynieniem zaskarżonego postanowienia i przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowemu w Sokółce do ponownego rozpoznania z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za instancję odwoławczą.